



Voortgangsrapportage Outlaw Motorcycle Gangs 2016

Landelijk Strategisch Overleg integrale aanpak OMG's



Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
2 Algemeen beeld	6
3 Ondernijning criminele structuren	8
3.1 Strafbare feiten gepleegd door individuele leden	8
3.2 Strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband	8
3.3 Civielrechtelijk verbod	12
3.4 Bestuursrechtelijk verbod	12
4 Integraal afpakken	14
4.1 Fiscaalrechtelijke maatregelen	14
4.2 Administratieplicht	15
4.3 Strafrechtelijk ontnemen	15
4.4 Financiële facilitators	15
5 Integere publieke ruimte	16
5.1 Handhaven op clublocaties	16
5.2 Handhaven op evenementen en ride-outs	16
5.3 Gebiedsverboden	17
5.4 Publiek-private samenwerking	18
5.4.1 Horeca	18
5.4.2 Beveiligingsbranche	18
6 Weerbare overheid	19
6.1 Ondersteuning lokaal bestuur	19
6.2 Bedreiging en intimidatie	19
6.3 Leden van OMG's in overheidsdienst	20
7 Internationale aanpak	21
7.1 Europees voorzitterschap	21
7.2 Benelux samenwerking	21
7.3 Bilaterale samenwerking	22
7.4 Kennisuitwisseling	22

Samenvatting

Dit is het verslag van de inspanningen die partners (gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst (waaronder FIOD) en Koninklijke Marechaussee) in het RIEC/LIEC samenwerkingsverband in 2016 ten behoeve van de integrale aanpak van OMG's hebben verricht. Deze integrale aanpak, die in 2012 is gestart, heeft er toe geleid dat de OMG's van machtsfactor naar risicofactor zijn teruggebracht. Samengevat laat dit verslag het volgende zien.

1. Aard en omvang OMG-problematiek onverminderd zorgelijk

De aard en omvang van de OMG-problematiek blijven onverminderd reden voor zorg en intensieve overheidsaandacht.

Net als vorig jaar neemt het aantal OMG-leden dat in beeld is toe. Van het totaal aantal leden dat in beeld is, is in 2016 ruim twintig procent verdacht van het plegen van voornamelijk ernstige delicten zoals gewelds- en drugsdelicten.

Naast een groei van het aantal OMG-leden dat in beeld is, neemt ook het aantal aan OMG's gerelateerde groepen (supportclubs, outlaw gangs, brotherhoods) toe.

Ten slotte neemt het aantal chapters van Nederlandse OMG's in het buitenland toe. Zo geeft Satudarah MC aan van zeven chapters in 2011 te zijn gegroeid naar 97 chapters in 2016. Hiervan zitten 61 chapters in het buitenland.

Alhoewel OMG's de nodige publieke en politieke aandacht genieten, streven zij er in het algemeen naar hun (criminele) activiteiten steeds meer voor de overheid af te schermen. Dat doen zij bijvoorbeeld door gebruik te maken van heimelijke clublocaties. Als locatie van samenkomst worden woonhuizen, bedrijfspanden en horecagelegenheden gebruikt.

Intimidatie en geweld worden regelmatig ingezet om zich deze locaties toe te eigenen.

In 2016 hebben OMG's verschillende reacties ondernomen als gevolg van gevoerd beleid. De aard en ernst van deze bedreigingen lopen uiteen.

Het aantal OMG-leden in overheidsdienst is afgenomen. Het beleid tot het terugdringen hiervan is door het College van Beroep onderschreven en verder genormeerd in een uitspraak.

2. Adaptieve langdurige aanpak noodzakelijk

Met het weerbarstiger worden van de aard van de problematiek zien we over 2016 ook de aard en de omvang van de overheidsinspanningen veranderen.

Strafrechtelijke onderzoeken kennen een lange looptijd gezien de complexiteit en complicerende factoren van de OMG-problematiek. In eerste instantie neemt het aantal zaken dat bij de rechter wordt gebracht en het aantal vervolgingen relatief af. Dit is een effect op de korte termijn. Daarentegen laten de resultaten over de eerste helft van 2017 zien dat er een stijging is in het aantal straffen dat is opgelegd in een aantal grote onderzoeken met OMG-leden. Dit illustreert het effect op de lange termijn.

Geconstateerd wordt dat het handhavingstekort van politie en OM bij de aanpak van OMG's een rol speelt. Het vraagt om slim opereren en strak sturen om naast alle andere urgente problemen de benodigde capaciteit op de been te (blijven) brengen.

Het ontnemen van crimineel vermogen is door gehanteerde afschermingsmethoden lastiger dan voorzien. Afschermingsconstructies maken het hier noodzakelijk faciliterende financiële constructies aan te pakken. Ook dit is geen zaak van een korte klap maar van een lange adem.

Het aantal clublocaties, evenementen en leden van OMG's in overheidsdienst is afgenomen. Hetzelfde geldt voor het aantal OMG leden dat werkt in de beveiligingsbranche.

Samen met het bedrijfsleven is, onder de paraplu van het Nationaal Platform Criminaliteitsbestrijding (NPC), een communicatieplan over vertrouwenslijnen en een handelingsperspectief voor ondernemers opgesteld. Dit om ondernemers weerbaar te maken tegen afpersing door OMG's en signalering te vergroten.

3. Verbod OMG's

In november 2016 heeft het OM een eerste verzoekschrift gericht op een civielrechtelijk verbod van de Bandidos MC ingediend bij de rechtbank. Het voortraject en het inplannen van de daadwerkelijke behandeling (die thans is gepland in oktober 2017) laten zien dat deze trajecten complex en tijdrovend zijn.

Bij alle partijen leeft voorts de wens om ook de mogelijkheid van een bestuurlijk verbod in te voeren. Dit wordt momenteel door het Ministerie van Veiligheid en Justitie onderzocht.

4. Europese agendering problematiek

Het Nederlands voorzitterschap van de EU in 2016 is als momentum gebruikt om de problematiek van OMG's Europees aan de kaak te stellen. Hierbij is de bestuurlijke aanpak onder de aandacht gebracht, onder andere door een conferentie en de uitkomsten van een questionnaire onder de lidstaten te presenteren.

Daarnaast is het Benelux rapport *Tackling Crime Together* over de bestuurlijke aanpak in de Euregio Maas-Rijn gepresenteerd.

Bijzonder is overigens te vermelden dat de Belgische regering in 2016 besloten heeft om ter bestrijding van OMG gerelateerde problemen, naar Nederlands model, twee provinciale RIEC's in te richten.

1 Inleiding

Een outlaw motorcycle gang (OMG) is een hiërarchisch opgebouwde organisatie waarvan de leden (en andere daarmee verbonden personen) hun club gebruiken als een kanaal en afscherming voor criminele en ondermijnende activiteiten met financieel of ander materieel voordeel als oogmerk. De leden accepteren geen van buitenaf opgelegde grenzen ('outlaw'). Motorrijden, broederschap en groepssymbolen zijn kenmerken voor de groepscultuur. Het gewenste imago en (dreiging met) geweld en verstoring van de openbare orde zijn onderdeel van de clubcultuur en worden ingezet om (interne en externe) doelen te bereiken. De OMG-structuur is een vrijplaats voor criminaliteit en normoverschrijdend gedrag, zowel door leden afzonderlijk als in groepsverband. De internationale netwerken en de besloten clubcultuur zijn uitermate geschikt om grensoverschrijdende misdaad te organiseren.

In 2012 is, mede op verzoek van de Minister van Veiligheid en Justitie, gestart met een landelijke integrale aanpak gericht op zogenoemde 'outlaw motorcycle gangs' (OMG's). Aanleiding hiervoor was de constatering dat een aantal motorclubs zichzelf boven de wet plaatsten en in toenemende mate betrokken waren bij criminele en ondermijnende activiteiten. Sindsdien werken partners afkomstig uit lokaal bestuur, politie, Belastingdienst (waaronder FIOD), Openbaar Ministerie en Koninklijke Marechaussee samen in het Landelijke en de Regionale Informatie en Expertise Centra (hierna: LIEC en RIEC's) aan een integrale aanpak van OMG's. De aanpak is multidisciplinair: strafrechtelijk, civielrechtelijk, fiscaal en bestuurlijk.

Het Landelijk Strategisch Overleg (LSO) is verantwoordelijk voor het vormgeven en aansturen van de integrale strategie inzake de aanpak van OMG's. Het centrale doel van deze strategie luidt als volgt:

Het beheersen van (internationale) OMG-problematiek door het terugdringen van het aantal leden, het tegengaan van de aanwas en het bestrijden van normoverschrijdend, ondermijnd en/of crimineel gedrag door (leden van) outlaw motorcycle gangs en hun supportclubs.

De strategie kent vijf aandachtgebieden:

1. Ondermijning van criminele structuren
2. Integraal afpakken
3. Handhaven in de publieke ruimte
4. Weerbare overheid
5. Internationale aanpak

Bij de totstandkoming van de herijkte strategie (begin 2015) heeft het LSO besloten om over de voortgang te rapporteren per geheel kalenderjaar. In tegenstelling tot de cumulatieve cijfers die in vorige rapportages werden gegeven, geeft dit meer inzicht in de resultaten van de inzet. Dit is de eerste rapportage die op deze manier over de voortgang rapporteert. Dit rapport gaat in op de inspanningen en behaalde resultaten in 2016.

2 Algemeen beeld

De OMG-problematiek in 2016 geeft onverminderd reden tot zorg en vraagt blijvend om intensieve overheidsaandacht. De volgende zaken vallen op.

Er is sprake van een veranderende samenstelling van het OMG-landschap. De oorzaak hiervan is een snelle aanwas van splintergroeperingen, supportclubs, outlaw gangs en brotherhoods die aan de meer klassieke OMG's zijn gerelateerd. Het betreft groepen die niet direct onder de definitie van een OMG vallen (omdat ze bijvoorbeeld geen motoren rijden of geen patches dragen) maar die wel gebruik willen maken van het intimiderende imago van OMG's. Bekende voorbeelden hiervan zijn de Osmanen Germania en de Black Jackets. Het vermoeden is dat deze nieuwe groepen worden gebruikt om activiteiten van reguliere OMG's aan het zicht van de overheid te onttrekken. Deze ontwikkeling is zorgelijk omdat de OMG-problematiek zich hierdoor verbreedt.

Net als in 2015 neemt ook het aantal leden van de meer traditionele OMG's dat in beeld is toe. Op 1 januari 2016 waren er een kleine 1700 leden in beeld. Begin 2017 blijkt dit aantal te zijn gestegen tot ruim 1900 leden. Van Satudarah MC en No Surrender MC zijn ruim honderd leden meer in beeld. Daarnaast zijn er dertig leden meer in beeld van Black Sheep MC. Het aantal leden van de overige OMG's lijkt redelijk stabiel en wijkt niet significant af van voorgaande jaren. De trend van de laatste jaren wordt hiermee gecontinueerd. De omvang van het aantal leden dat in beeld is blijft zorgen baren.

Opgemerkt wordt dat deze getallen een beperkt beeld van de cijfermatige werkelijkheid geven. De cijfers zijn gebaseerd op waarnemingen uit de uitvoeringspraktijk en niet op "formele" ledenlijsten. Het zou daarom maar zo kunnen zijn dat het daadwerkelijke aantal leden een grotere omvang kent.

Voorgaand cijfermateriaal hoeft dan ook niet louter te duiden op een werkelijke groei van het aantal leden. Een deel van de toename wordt zeker verklaard doordat het zicht op OMG-leden steeds beter wordt. De politie heeft de registratiewijze en het registratiesysteem in 2016 aangepast en aangescherpt. Daardoor komen ook leden in beeld die voorheen nog niet waren opgevallen.

Wat in kwantitatieve zin voorts opvalt, is de internationale expansie van Nederlandse OMG's. Met name No Surrender MC en Satudarah MC hebben in 2016 meer buitenlandse chapters opgericht. Satudarah MC geeft zelf overigens ook aan te zijn gegroeid van zeven chapters in 2011 naar 97 chapters in 2016. Op dit moment heeft Satudarah MC naar eigen zeggen meer chapters in het buitenland (61) dan in Nederland¹.

De combinatie van een versnipperend landschap, het relatief hoge aantal OMG-leden en de internationale expansiedrift maakt dat het risico van een 'biker war' nog altijd onverminderd groot is. Een voorbeeld hiervan is een incident dat zich in april 2016 in Rotterdam voordeed. Hells Angels MC en Mongols MC gingen in een (openbaar deel van een) hotel in Rotterdam, de confrontatie met elkaar aan. Dit terwijl daar mensen (onder andere gezinnen met kinderen) zaten te eten. Het mag een wonder heten dat dit niet heeft geleid tot onschuldige slachtoffers. Dit incident illustreert overigens ook dat OMG's niet schuwen om geweld in de openbare ruimte te gebruiken.

OMG's pogen meer fluide en minder zichtbaar te opereren. Zo wordt geprobeerd om plaatsen waar OMG-leden samenkomen uit het zicht van de overheid te houden. Waar in het verleden gewoonlijk in een clubhuis bijeenkomsten plaatsvonden, worden die nu veelal gehouden in woonhuizen, bij sportverenigingen en in de vergunde horeca. Niet zelden passen OMG-leden intimidatie en geweld toe om zich deze locaties toe te eigenen. Alhoewel OMG's behoorlijk wat aandacht krijgen in de media en de politiek valt -een enkele uitzondering daargelaten- in het algemeen op dat OMG's zelf minder actief zijn in de (sociale) media. In 2016 verschenen ruim 2600 mediaberichten over OMG's, werd het onderwerp in meerdere debatten van de Tweede Kamer aangesneden en werden drie maal schriftelijke Kamervragen gesteld.

¹ <http://worldwide.satudarah-mc.nl>

De partners in het LSO hanteren ook in de communicatiestrategie het uitgangspunt dat er als één overheid naar buiten wordt getreden over de aanpak. De OMG's zetten van zichzelf in de media en openbaarheid regelmatig een geromantiseerd beeld neer van een "gewone" motorclub met goede bedoelingen (bijvoorbeeld door acties ter ondersteuning van goede doelen). De communicatie van de partners is gericht op het neerzetten van een reëel beeld van de OMG's en het verminderen van de aantrekkingskracht en aanwas van de OMG's en hun supportclubs. Om beter in staat te zijn dat realistische beeld neer te zetten wordt ook gebruik gemaakt van 'embedded journalisten'. Een journalist wordt dan – *mits belangen van privacy en van opsporing en vervolging dit toestaan* - bijvoorbeeld in de gelegenheid gesteld aanwezig te zijn bij optreden van politie en justitie teneinde zijn eigen (objectieve) verslaglegging daarvan te kunnen doen. Daardoor zijn zij niet enkel afhankelijk van wat hen door politie en justitie, maar ook door de OMG-leden, verteld wordt.

Ondanks de veranderende samenstelling van het OMG-landschap, er meer OMG-leden in beeld zijn en de internationale expansie van OMG's, kan gezegd worden dat de integrale aanpak effect heeft. Er is sprake van een maatschappelijk probleem, dat vooralsnog wordt teruggedrongen en beheersbaar gehouden. In het boek "De achterkant van Nederland" van Pieter Tops en Jan Tromp gaat het hoofd van de landelijke recherche hier op in:

"Zijn stelling is: de overheden hebben uiteindelijk heel wat gewonnen. Hij vertelt dat in het oosten van het land de lokale politie niet meer durfde op te treden. 'Die motorbendes, dat was no-go area geworden.' Als leden van Satudarah in Enschede iets wilden van het gemeentebestuur, sloot men niet keurig achteraan in de rij voor het loket. Men liep in één keer door naar de kamer van de burgemeester. 'Satudarah was gewoon een complete machtsfactor in die stad'. De groep is, zegt hij, 'van de kaart geveegd'. Wat is daarmee bereikt? Ze bestaan nog steeds, ze zullen niet minder crimineel zijn dan voorheen. 'Het gaat om graduele verschillen,' zegt het hoofd van de landelijke recherche. 'Maar die zijn niet zonder betekenis. Leden van Satudarah kunnen in het oosten van het land niet meer hun eigen regels stellen. We hebben ze weten terug te dringen van machtsfactor naar risicofactor. Dat is wat de strijd tegen ondermijning tot nu toe heeft opgeleverd. Het is niet meer dan dat, maar vooral ook niet minder'. " (p.60)

3 Ondermijning criminele structuren

Via een strafrechtelijke aanpak wordt ingezet op het verstoren van het organiserend vermogen van de OMG's. Deze strafrechtelijke aanpak richt zich op strafbare feiten gepleegd door individuele leden van OMG's, strafbare feiten gepleegd door leden van OMG's in georganiseerd verband (zogenoemde criminele organisatie) en het bewerkstelligen van een civiel verbod van OMG's.

3.1 Strafbare feiten gepleegd door individuele leden

In 2016 werden ruim 400 OMG-leden verdacht van ruim 680 feiten. Dit betekent dat ruim twintig procent (één op de vijf!) van de bekende OMG-leden in beeld was voor het plegen van een strafbaar feit. De aard van de meest voorkomende strafbare feiten is opgenomen in onderstaande tabel.

Feit	Aantal
Eenvoudige mishandeling	68
Openlijke geweldpleging tegen personen	59
Bedreiging	44
Rijden onder invloed alcohol	43
Vervaardigen softdrugs (lijst ii)	35
Bezit vuurwapens	24
Rijden met ongeldig verklaard rijbewijs	24
Zware mishandeling	23
Belediging	20
Bezit overige wapens	20
Winkeldiefstal	18
Heling	14
Doodslag/moord	13
Chantage/afpersing	13
Handel e.d. softdrugs (lijst ii)	12
Vernieling overige objecten	11
Witwassen	11
Handel e.d. harddrugs (lijst i)	10

De politie heeft 572 van de 680 genoemde strafbare feiten ingestuurd aan het Openbaar Ministerie of op een andere manier afgedaan. Een deel van de overige feiten is nog in behandeling. Het Openbaar Ministerie beslist over de verdere afhandeling.

De gegevens in voorgaande tabel bevestigen het beeld dat een aanzienlijk deel van de OMG-leden betrokken is bij c.q. verdacht wordt van stevige strafbare feiten.

3.2 Strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband

In 2016 zijn 48 onderzoeken gestart die primair betrekking hebben op strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband. Daarnaast is in 2016 een vervolg gegeven aan de 98 reeds lopende onderzoeken die zich primair richten op OMG-leden. In totaal zijn er vorig jaar 44 onderzoeken afgerond. Ook zijn OMG-leden naar voren gekomen in onderzoeken waarin OMG's niet centraal stonden. Dit was in zeventien onderzoeken het geval.

De OMG's die in bovenstaande onderzoeken het vaakst naar voren komen zijn No Surrender MC, Satudarah MC, Bandidos MC, Hells Angels MC en Trailer Trash.

Het merendeel van de onderzoeken heeft betrekking op gewelds-/levensdelicten, synthetische drugs, hennep, cocaïne, wapens en explosieven en witwassen. Bij Hells Angels, No Surrender MC en Satudarah MC zien we de meeste gewelds- en levensdelicten.

Strafrechtelijke onderzoeken blijken complex van aard. Het onzichtbare karakter van de criminaliteit en de verstrengeling met legale structuren maken de problematiek complex. De doorlooptijden van de onderzoeken zijn dan ook lang. Die tijd is nodig om de criminele

structuren van en rond OMG's goed in beeld te krijgen en voldoende bewijs te vergaren. Het feit dat verdachten en/of getuigen in de OMG-context vrijwel geen bekende en/of belastende verklaringen afleggen, vormt hierbij een extra complicerende factor. Dit komt onder andere door de gesloten clubcultuur, de sterk heersende omertà (zwijgplicht) en het grote risico van en angst voor vergeldingsmaatregelen door de club (onder andere 'bad standings'). Typerend is de uitspraak van één van de geïnterviewde motorclub-leden in het boek "De Achterkant van Nederland" van Pieter Tops en Jan Tromp:

"Het is een toevluchtsoord, een broederschap, je hoort erbij. Volgens strikte regels, dat wel. 'Dat moet ook wel, omdat ze diep in het criminele wereldje zitten. Daarom mag buiten de club niet over clubzaken gesproken worden, absoluut niet.' Hij heeft 'links en rechts' wel eens gezien wat er gebeurt met een clublid dat zijn mond voorbijpraat. 'Dan word je natuurlijk als voorbeeld gesteld voor de rest'." (p.130)

Het feit dat onderzoeken meer omvattend worden, heeft een aantal effecten. In eerste instantie neemt het aantal zaken dat bij de rechter wordt gebracht en het aantal vervolgingen relatief af. Dit is een effect op de korte termijn. Daarentegen laten de resultaten over de eerste helft van 2017 zien dat er een stijging is in het aantal straffen dat is opgelegd in een aantal grote onderzoeken met OMG-leden. Dit illustreert het effect op de lange termijn.

Daarnaast groeit de hoeveelheid informatie over OMG's, waardoor ondermijnende criminele structuren en fenomenen beter in kaart kunnen worden gebracht. De schat aan informatie levert inzichten en belangrijke aanknopingspunten voor vervolgstappen in zowel de strafrechtelijke, civielrechtelijke en de integrale aanpak.

Ook is sprake van onderzoeken met een kortere doorlooptijd. Een voorbeeld is het schietincident dat op 3 april 2015 in Breda heeft plaatsgevonden en waarin de rechtbank op 4 juli 2016 vonnis gewezen heeft:

Het slachtoffer dat bij het schietincident is overleden, had ruzie met zijn ex vriendin en haar zus. Die zus heeft een relatie met een Satudarah lid. Het Satudarah lid dat van de twee zussen hoort dat het slachtoffer en zijn broer vervelend deden, belt een clubgenoot om de kwestie te regelen. Die clubgenoot neemt vervolgens een aantal andere clubgenoten mee (naar eigen zeggen waren ze op dat moment al bij elkaar voor een begrafenis) en het komt tot een afspraak tussen de Satudarah leden en het slachtoffer met zijn broer. Een van de Satudarahleden (verdachte) slaat het slachtoffer als eerste, twee personen die bij hem zijn slaan het slachtoffer ook. Het slachtoffer trekt een machete en slaat verdachte op zijn hoofd. Ongeveer tegelijkertijd komt de broer van het slachtoffer met een bijl aanrennen en ook hij slaat het slachtoffer op het hoofd. Verdachte heeft dan al een wapen getrokken en schiet op het slachtoffer. Als dat op de grond ligt doet verdachte nog een paar stappen naar hem toe en schiet nogmaals. De broer van het slachtoffer weet te ontkomen.

Dit incident heeft op klaarlichte dag bij een druk winkelcentrum plaatsgevonden. Het vormt daarmee ook een voorbeeld van een zaak waarin OMG-leden gezamenlijk optrekken en vervolgens niet schromen overdag en in de openbare ruimte in aanwezigheid van onschuldige mensen grof en excessief geweld te gebruiken. Voor het onderzoek betekende dit dat er veel getuigen waren van het incident en de politie heeft kort daarna verdachten aan kunnen houden. Daarnaast waren er camerabeelden beschikbaar en heeft de verdachte in de loop van het onderzoek bekend op het slachtoffer te hebben geschoten. Deze omstandigheden spelen een rol in de bewijsvergaring en hebben in dit geval een positieve bijdrage geleverd aan de looptijd van het onderzoek.

De verdachte is door de rechtbank op 4 juli 2016 tot negen jaar veroordeeld wegens doodslag. Dit was ook de eis van de officier van justitie. Het Hof heeft deze veroordeling in het arrest van 23 mei 2017 in stand gelaten.

Binnenkort komt de broer van het slachtoffer nog op zitting omdat hij verdachte met de hakbijl heeft geslagen.

Bij verdachte waren vier andere personen. De zaken tegen hen zijn voor wat betreft het geweld/de schietpartij geseponneerd. Bij twee van hen heeft de zoeking nog een wapenvondst opgeleverd. Zij dienen zich daar nog voor te verantwoorden.

In de aanpak is een onmiskenbaar voordeel van de vorming van de nationale politie te zien. Op landelijk niveau is een intensieve afstemming en coördinatie tussen opsporingsonderzoeken ontstaan. Dit draagt bij aan een effectieve en optimale inzet van capaciteit.

Ten slotte wordt geconstateerd dat het handhavingstekort van politie en OM bij de aanpak van OMG's een rol speelt. Het vraagt om slim opereren en strak sturen om naast alle andere urgente problemen (zoals terreur, immigratie, drugscriminaliteit) de benodigde capaciteit op de been te (blijven) brengen. In dit verband wint de oproep te komen tot een versterking van de handhavingscapaciteit aan gewicht.

Casus: No Surrender Emmen

Een sprekend voorbeeld van de noodzaak van de langdurige investering in de strafrechtelijke onderzoeken, de integrale aanpak én de internationale context van de problematiek, is het onderzoek naar de leden van No Surrender MC in Emmen.

Het strafrechtelijk onderzoek is gestart in 2014 en loopt nog steeds. Begin 2017 heeft op basis van de ontwikkelingen in het onderzoek een politie-inval plaatsgevonden en heeft de gemeente het clubhuis gesloten. Tevens zijn op basis van de bevindingen in het onderzoek verdenkingen van (criminele) verbanden met onder andere No Surrender leden in Duitsland naar voren gekomen en heeft de politie samenwerking gezocht met de Duitse collega's. Zonder het strafrechtelijke onderzoek had de burgemeester geen onderbouwing gehad voor het besluit tot sluiting van het clubhuis, terwijl openbare orde en veiligheid zonder meer in het geding bleken te zijn. Ook zouden dan geen financiële onderzoeken zijn opgestart.

Bron: mediabericht NRC, 13 januari 2017

“Clubhuis No Surrender Emmen gesloten vanwege handel in drugs”

Het clubhuis van motorclub No Surrender in Emmen is op vrijdagochtend gesloten na een politie-inval en wordt in de komende dagen gesloopt omdat het pand wordt gebruikt voor de handel in drugs. Dat hebben de gemeente, de politie en het Openbaar Ministerie bekendgemaakt in een gezamenlijke persconferentie.

De politie houdt de motorclub sinds 2014 in de gaten en heeft in de afgelopen jaren gesprekken afgeluisterd in het clubhuis.



Inval in het clubhuis van No Surrender in Emmen. Foto: Vincent Jannink/ ANP

Drugshandel en mishandeling in clubhuis

De officier van Justitie Pieter van Rest schetste een beeld van No Surrender in Emmen op basis van de afluisteroperatie. Het clubhuis vormt een ontmoetingsplek voor nationale en internationale leden van No Surrender. De leden gebruiken in het pand drugs, speed en cocaine, en spraken over de handel in drugs naar Denemarken en Duitsland.

Verder blijkt dat één man binnen de motorclub verantwoordelijk is voor de handel in drugs tussen de leden van No Surrender. Het gaat om een 48-jarig bestuurslid van No Surrender. Hij is vanochtend in zijn woonplaats Klazienaveen gearresteerd.

Belangrijke reden voor de politie-inval in het clubhuis is dat de veiligheid in het geding is. Leden van No Surrender worden binnen het clubhuis mishandeld wanneer ze vertellen over wat er zich binnen de motorclub afspeelt. Volgens de politie durven veel slachtoffers geen aangifte te doen vanwege angst voor represailles. De levenslange regel binnen de club is dat wat er gebeurt binnen de club, binnen de club blijft.

Ook het praten met de politie wordt niet geduld. Leden van No Surrender die een gevangenisstraf uitzetten worden financieel bijgestaan door de club. Een deel van de contributie van de leden wordt besteed aan hun onderhoud en het betalen van advocaatkosten. Nieuwe leden moeten duizenden euro's lidmaatschapsgeld betalen.

Noodbevel vanwege mogelijke dreiging leden No Surrender

Gemeente Emmen heeft besloten om een noodbevel af te kondigen omdat de vrees bestaat dat leden van No Surrender, aanverwante groeperingen of sympathisanten zich verzetten tegen de sloop van het clubhuis en zorgen voor “ernstige wanordelijkheden”. Dit noodbevel duurt een week: niemand mag het gebied betreden zonder toestemming.

3.3 Civielrechtelijk verbod

De ernst van de OMG-problematiek vraagt om interventies die diep ingrijpen in de bewegingsvrijheid van de OMG's en hun leden in het publieke domein. Het OM is mede om die reden sinds het najaar van 2014 ook actief in het verkennen van de mogelijkheden tot een civielrechtelijk verbod. Vervolgens is het OM samen met politie gestart met het opbouwen van dossiers met feitenmateriaal waaruit blijkt dat de OMG's in strijd zijn met de openbare orde en veiligheid.

In november 2016 heeft het OM een eerste verzoekschrift gericht op een verbod van de Bandidos MC ingediend bij de rechtbank Midden Nederland. Het doel van het verzoekschrift is het verkrijgen van een verklaring voor recht dat de werkzaamheid van de Bandidos MC in strijd is met de openbare orde en op grond van artikel 2:20 BW de Nederlandse afdeling van de Bandidos MC verboden te laten verklaren en te ontbinden.

Dit moet ertoe leiden dat de bestaande Nederlandse afdeling van de Bandidos MC wordt verboden en ontbonden. En dat er voorts in de toekomst geen nieuwe afdelingen mogen worden opgericht en dat er ook door leden van buitenlandse afdelingen van Bandidos MC geen clubactiviteiten in Nederland – zoals bijvoorbeeld het zichtbaar dragen van clubkleding – meer mogen worden verricht. Lid zijn van de Bandidos MC of op welke wijze dan ook activiteiten van de Bandidos MC voortzetten is na toewijzing van het verzoek simpelweg verboden in Nederland en, nadat de verklaring onherroepelijk is geworden, ook een strafbaar feit (ogv artikel 140 lid 2 WvSr).

Het verzoek is nog niet behandeld. Dat komt omdat de rechtbank de verdediging tot 18 augustus 2017 uitstel heeft gegeven voor het indienen van een bezwaarschrift. De mondelinge behandeling staat gepland voor de eerste twee weken van oktober 2017. Dat is bijna een jaar na indiening van het verzoekschrift. Na afdoening van de zaak door de rechtbank moet nog rekening gehouden worden met de mogelijkheid van beroep en beroep in cassatie. Dat betekent dat een eventueel verbod pas na vele jaren effectief kan worden. De ervaringen die opgedaan worden in dit dossier laten zien dat een civiel verbod niet eenvoudig en snel gerealiseerd kan worden.

3.4 Bestuursrechtelijk verbod

In Duitsland bestaat de mogelijkheid OMG's bestuursrechtelijk te verbieden en dat wordt veelvuldig toegepast.

Bij de partners in het LSO, in de Tweede Kamer en bij burgemeesters leeft al enige tijd de wens om in Nederland een vergelijkbaar verbod in te voeren. Een meerderheid van de burgemeesters die in Nederland met OMG gerelateerde problematiek wordt geconfronteerd, heeft de behoefte geuit in Nederland een bestuurlijk verbod te realiseren. In een enquête van Een Vandaag pleit driekwart (73%) van de ondervraagde burgemeesters voor een verbod op OMG's.

De wens tot een bestuurlijk verbod hangt samen met het voordeel dat het, nadat de politie een gedegen dossier heeft opgebouwd en de verantwoordelijke minister daarmee heeft ingestemd, meteen van kracht wordt en er dus meteen opgetreden kan worden tegen de betreffende OMG.

Op dit moment wordt onder regie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie onderzocht op welke wijze een bestuurlijk verbod in Nederland wettelijk gerealiseerd kan worden. Een ambtelijke delegatie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft daarop intensief contact gehad met het Duitse federale ministerie van Binnenlandse Zaken en een bezoek afgelegd aan Berlijn voor onderzoek naar het Duitse bestuurlijk verbod en de voor- en nadelen ervan. In de voortgangsrapportage over 2017 hoopt het LSO hier meer over te kunnen melden.

Bron: mediabericht Telegraaf, 15 november 2016

Verbod motorclub Bandidos

ROTTERDAM - Het Openbaar Ministerie heeft de rechtbank gevraagd de beruchte motorclub MC Bandidos te verbieden. Het civiele verbod op de club is de opmaat naar verboden op andere outlaw motorclubs.

Dat onthult officier van justitie Oebele Brouwer van het Landelijk Parket in een exclusief interview met De Telegraaf. Het OM acht het bestaan van de club in strijd met de openbare orde.

Het civiele verbod geldt niet alleen voor de Nederlandse afdeling van de Bandidos, maar ook voor de internationale club. Daarmee wil het OM voorkomen dat buitenlandse Bandidos hier actief zijn. In Nederland telt de meest gevreesde motorclub van de wereld drie afdelingen met enkele tientallen leden.

Burgemeesters dringen al jaren aan op een verbod, vanwege de criminele activiteiten en gewelddadige uitbarstingen van rivaliteit tussen clubs in het openbaar.



Wanhoop

Nog nooit voerden motorclubs in Nederland onderlinge vetes zo heftig uit in het openbaar als na de komst van de MC Bandidos in Nederland, begin 2014. Bomaanslagen, massale knokpartijen en beschietingen dreven met name burgemeesters in het zuiden van Nederland, waar de eerste 'chapter' werd opgericht, tot wanhoop.

De explosie van geweld versterkte de bestaande wens van politie en justitie om de clubs te verbieden. „We bestrijden de clubs al veel langer op strafrechtelijk niveau. Maar dat is effectief tot een bepaalde grens. Je kunt namelijk alleen individuen aanpakken. Met een civiel verbod is het mogelijk de hele vereniging te verbieden”, legt officier van justitie Oebele Brouwer van het Landelijk Parket in Rotterdam uit.

Het OM heeft maandag twee verzoekschriften ingediend bij de rechtbank in Utrecht. Voor een verbod op de internationale en Nederlandse afdeling van de Bandidos.

„De verboden zijn op Nederland gericht. Bedoeld om geen enkele activiteit van nationale en internationale leden toe te staan.” President Harrie R., de baas van de club, werd gisteravond laat in zijn woonplaats door justitie geïnformeerd over het verbod.

Twee jaar lang werkte het OM aan het verbod op de Bandidos. Er vond intensief overleg plaats met politie en justitie in andere landen die worstelen met clubs, zoals de Verenigde Staten, Canada, Duitsland en de Scandinavische landen.

4 Integraal afpakken

Misdaad mag ook voor leden van OMG's financieel niet lonen. Dit betekent een aanpak op witwassen, een persoonsgerichte aanpak waar fiscale/financiële aangelegenheden aan de orde zijn en het integraal afpakken van crimineel verkregen vermogen. Het dan zichtbaar en met persexposure in beslagnemen van goederen die worden aangetroffen heeft een breed uitstralingseffect wat de kenbaarheid van de aanpak betreft. Een dergelijke integrale actie wordt geïllustreerd door het volgende voorbeeld:

Bron: mediabericht Brabants Dagblad, 12 november 2016

Zeker zeven arrestaties bij controles op Kraaiven

TILBURG - Op twee locaties aan de Zevenheuvelenweg in Tilburg hebben politie, Belastingdienst en de douane gisteravond verkeerscontroles gehouden. Aan die weg is het clubhuis van motorclub Satudarah gevestigd. Bij die controles zijn zeker zeven arrestaties verricht.

In één auto met daarin drie mensen werden een bijl, een slagwapen en drie Satudarah-hesjes aangetroffen. Eén persoon verzette zich, waarna de politie pepperspray gebruikte. Daarnaast werden mensen gearresteerd vanwege overtreding van de Opiumwet en het niet kunnen tonen van een identiteitsbewijs. Ook hadden twee mensen nog een openstaand vonnis.

De motorclub hield gisteren een promo-avond. Dat houdt onder meer in dat nieuwe leden worden verwelkomd.

Opbrengst integrale actie:

- 7 aanhoudingen
- 13 beslagen
- 8 motoren afgevoerd
- € 16.255 euro geïnd

4.1 Fiscaalrechtelijke maatregelen

Binnen alle samenwerkingsverbanden communiceert de Belastingdienst/Belastingen en Toeslagen primair de geïnde en/of verrekende bedragen als resultaat. Daarnaast worden bedragen verantwoord waarvoor beslag is gelegd, maar nog niet ontvangen of verrekend zijn. Beslag impliceert een extra zekerheid waardoor het gezien kan worden als potentieel inbaar bedrag.

Door deze wijze van verantwoorden wordt een zo zuiver mogelijk beeld gegeven van de resultaten van de fiscale interventies. Deze interventies kunnen voortkomen uit het instellen van een boekenonderzoek of de beoordeling (administratief) van de ingediende aangiften. Via partners verkregen informatie is daarvoor van cruciaal belang.

Opgelegde aanslagen als gevolg van de doorgevoerde correcties zijn immers vatbaar voor bezwaar- en beroep. Ondermijnende criminaliteitsgroepen hanteren allerhande methoden om de inning van overheidsvorderingen te bemoeilijken. Niet alleen door inzet van legitieme juridische middelen als bezwaar- en beroepsprocedures, maar bijvoorbeeld ook door vermogen en verhaalsobjecten te versluieren door (huur)constructies of plaatsing bij derden.

Ten aanzien van de specifieke OMG aanpak opgelegde aanslagen heeft de Belastingdienst/Belastingen en Toeslagen in 2016 € 158.538 geïnd en voor € 136.757 (geheel of gedeeltelijk) beslag gelegd.

Het opleggen van aanslagen kent een breder en meer langjarig effect. Een invorderbare aanslag vormt een titel voor beslagname die kan worden geëffectueerd ingeval er bijvoorbeeld bij een integrale actie verhaalsobjecten worden aangetroffen. Onherroepelijk vaststaande aanslagen worden bovendien nooit definitief oninbaar geleden, maar blijven gemonitord waardoor, ook jaren later, bij het aantreffen van verhaalsobjecten, hierop beslag

kan worden gelegd en tot invordering overgegaan. Ook kan, wanneer betrokkene activiteiten gaat ontplooiën of wil gaan investeren, de schuld en de daaraan ten grondslag liggende feiten, mede aanleiding zijn om een vergunning, aanbestedingen of subsidie te weigeren (Bibob).

Vanuit de FIOD is bijstand verleend in een drietal onderzoeken die door de politie werden verricht.

4.2 Administratieplicht

De Belastingdienst is een verkenning gestart naar de naleving van de administratie- en bewaarplicht van verenigingen en stichtingen gelieerd aan OMG's. Centraal staat de vraag of het mogelijk is verenigingen en stichtingen gelieerd aan OMG's administratieplichtig te stellen in de zin van artikel 52 van de Algemene Wet op de Rijksbelastingen (AWR). Dit kan de mogelijkheid bieden om OMG's te verplichten inzicht te geven in de administratie, waaronder contributiegelden en ledenlijsten. Op deze manier kan een extra dimensie gegeven worden aan de integrale aanpak.

Een kwalificatie als vereniging hangt van veel factoren af en leidt op zich niet tot een zelfstandige belastingplicht van de vereniging zelf. Het belang van de administratieplicht ligt daarom (naast het bepalen van mogelijke belastingplicht van de vereniging zelf) in het moeten verstrekken van informatie die van belang kan zijn voor de belastingheffing van derden (in dit geval OMG-leden).

In 2016 is één pilot opgestart waarin de vraag wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn in geval men niet aan deze verplichting voldoet. Na evaluatie van de pilot wordt bekeken of de aanpak in aanmerking komt voor verdere uitrol.

4.3 Strafrechtelijk ontnemen

In 2016 zijn vooral drugs, wapen en munitie, gegevensdragers (zoals telefoons) en in mindere mate voertuigen (drie auto's en twee motoren), horloges en sieraden bij OMG's en OMG-leden in beslag genomen. Omdat veel van deze in beslag genomen goederen nog niet zijn getaxeed, is het op het moment van het ter perse gaan van dit verslag niet mogelijk een exacte waardebepaling te geven.

Ook is een geldbedrag ter waarde van € 403.205 in beslag genomen.

4.4 Financiële facilitators

Onderzoeken laten zien dat OMG's en OMG-leden veelal niet of nauwelijks aantoonbaar beschikken over vermogen. Relatief veel OMG-leden ontvangen een uitkering. Daarentegen zien we wel dat OMG's en OMG-leden – indien nodig – over financiële middelen kunnen beschikken. Soms gaat het daarbij om grote hoeveelheden. Dit versterkt het vermoeden dat er gebruik wordt gemaakt van contante geldstromen die administratief lastig te traceren zijn. Daarnaast ontstaat de indruk dat OMG's en OMG-leden hun financiën afschermen. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van ogenschijnlijk legale ondernemingen en financiële facilitators die geen deel uit maken van de directe OMG-kring.

Het ontnemen van crimineel verkregen vermogen is door de gehanteerde afschermingsmethoden lastiger dan voorzien. Dit maakt het noodzakelijk om naast de OMG's zelf ook de faciliterende financiële constructies aan te pakken.

5 Integere publieke ruimte

Symboliek, structuur, hiërarchie en locaties zijn bepalend voor het imago en de identiteit van de OMG's. Daarmee lijken zij in de publieke ruimte soms de indruk te wekken dat zij boven de wet staan. Dit wordt niet getolereerd.

5.1 Handhaven op clublocaties

De handhaving op clublocaties van OMG's verloopt goed. Burgemeesters kijken kritisch naar deze locaties. Daarbij maken zij gebruik van de informatie van de partners uit de integrale aanpak. Het effect van de integrale aanpak is hier goed terug te zien.

In 2016 zijn er negen clublocaties gesloten. Het aantal clublocaties is gedaald van 69 naar 66. Dit betekent dat er ook nieuwe clublocaties zijn ontstaan. In 2016 is de vestiging van vijf nieuwe clublocaties afgewend.

Als gevolg van de strikte handhaving op clublocaties zijn veel OMG's op zoek naar nieuwe locaties om samen te komen. Reguliere clublocaties worden vervangen door samenkomsten in woonhuizen, bedrijfspanden en vergunde horeca. In het laatste geval gaat dit geregeld gepaard met afpersing en intimidatie.

In 2016 zijn er in totaal dertien horecaverunningen ingetrokken of geweigerd. In de meeste gevallen had dit te maken met de sluiting van een clublocatie. Een enkele keer werd de vergunning om andere reden ingetrokken of geweigerd, bijvoorbeeld omdat de aanvrager niet wilde meewerken aan een Bibob-onderzoek.

In achttien gevallen is een Bibob-onderzoek ingesteld. In de meeste gevallen hangt dit samen met de aanvraag van een horecaverunning. Deze achttien onderzoeken hebben allemaal betrekking op de clublocaties maar een enkele keer wordt een dergelijk onderzoek gecombineerd met een evenement dat een OMG wil organiseren. Afgelopen jaar is dit aan de orde geweest rond een te organiseren boksgala.

In 2016 zijn 47 succesvolle stopgesprekken gevoerd. Een stopgesprek is een gesprek tussen de burgemeester, de plaatselijke politiechef en een afvaardiging van de OMG die voornemens is een clubhuis te vestigen in de gemeente. Daarbij wordt een OMG voorafgaande aan een vestiging kenbaar gemaakt niet welkom te zijn en dat de gemeente de vestiging op alle mogelijke legale manieren zal proberen te voorkomen.

In enkele gevallen hebben deze stopgesprekken plaatsgevonden met bijvoorbeeld een horecaondernemer of een sportvereniging omdat deze op het punt stond om een evenement van een OMG te faciliteren of omdat OMG-leden veelvuldig aanwezig waren op de betreffende locatie. Door ook de gesprekken met ondernemers en verenigingen aan te gaan, wordt ingespeeld op de meer fluide manier van organiseren van de OMG's. In achttien gevallen is vervolgens ook een stopbrief opgesteld.

5.2 Handhaven op evenementen en ride-outs

In 2016 zijn er in totaal elf vergunningaanvragen geweigerd en zijn er 23 vergunningen onder voorwaarden verstrekt. Vergunningen die onder voorwaarden worden verstrekt betreffen vaak feesten (van supportclubs), herdenkingsbijeenkomsten of jaarlijkse ride-outs (bijvoorbeeld tijdens de RMS-dag). In 2016 is drie keer een ride-out voorkomen en zijn in vijf gevallen afspraken gemaakt over uitvaarten. Deze afspraken gaan over de begeleiding van de rouwstoet.

In 2016 heeft zestien keer een stopgesprek plaatsgevonden ten aanzien van een evenement. Voorbeelden hiervan zijn het eerder genoemde boksgala en de organisatie van Harleydagen.

5.3 Gebiedsverboden

Een aantal individuele leden van OMG's heeft in 2016 een gebiedsverbod opgelegd gekregen. In 2016 is dit 25 keer voorgekomen. In alle gevallen betrof het verbod het uitgaansgebied van een gemeente. De aanleiding voor deze gebiedsverboden is altijd te vinden in incidenten die zich daar eerder hebben afgespeeld. Onderstaand bericht laat een voorbeeld zien:

Bron: mediabericht Het Parool, 17 oktober 2016

Leden Satudarah geweerd van Rembrandtplein na 'gigantische vechtpartij'

Een groep mensen gelieerd aan de motorbende Satudarah mag drie maanden lang niet op het Rembrandtplein komen na het met geweld binnendringen van café Nasty op het Thorbeckeplein.



De gebiedsverboden zijn uitgedeeld aan zo'n twaalf mannen, waarvan het merendeel betrokken is bij de outlaw motorclub Satudarah.

De groep startte in de nacht van 12 september een enorme vechtpartij bij café Nasty op het Thorbeckeplein, naar verluidt omdat eerder aan leden de toegang tot het café was geweigerd.

De mannen mishandelden een portier, drongen het café binnen en richtten daar veel schade aan. Er werd ook met barkrukken en glazen gegooid. Medewerkers van het horecabedrijf werden bedreigd en gasten geïntimideerd.

(...)

5.4 Publiek-private samenwerking

Om de verwevenheid tussen OMG's en legale sectoren in de bovenwereld tegen te gaan, wordt samengewerkt met private partners, in het bijzonder de horeca en de beveiligingsbranche.

5.4.1 Horeca

Protectieafpersing is één van de verdienmodellen van OMG's. Slachtoffer daarvan zijn vooral horecaondernemers. De bereidheid tot het doen van aangifte is onder hen niet erg groot. Ter bestrijding van afpersing is daarom al enige tijd geleden een speciale vertrouwenslijn voor horecaondernemers ingesteld. Daarnaast is Meld Misdaad Anoniem beschikbaar. Het Nationaal Platform Criminaliteitsbestrijding (NPC) heeft een werkgroep ingesteld die zich bezighoudt met het voorkomen en bestrijden van afpersing in het bedrijfsleven, overigens niet alleen door (leden van) OMG's. Het LSO heeft zich hierbij aangesloten. In de werkgroep zitten ook Koninklijke Horeca Nederland (KHN) en de Nederlandse Veiligheidsbranche (NVB). De werkgroep ontwikkelde een communicatieplan over de vertrouwenslijnen en handelingsperspectieven voor ondernemers. Doel daarvan is het vergroten van de weerbaarheid van ondernemers en het verbeteren van de signalering van afpersing. Ook in het lopende jaar wordt de samenwerking doorgezet en wordt samen met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid een barrièremodel ontwikkeld om afpersing te verminderen.

5.4.2 Beveiligingsbranche

Ingevolge een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) is het kale lidmaatschap van een OMG alleen onvoldoende grond voor weigering van een vergunning. Maar als een beveiligiger (tevens OMG-lid) regelmatig in criminele kringen verkeert, mag deze niet voldoende betrouwbaar geacht worden om beveiligingswerkzaamheden te verrichten en is er een grond om zijn/haar vergunning in te trekken.

Waar in 2014 nog 55 OMG-leden in het bezit waren van een beveiligingspas, blijkt dit aantal in 2016 te zijn gedaald tot veertig OMG-leden.

Met ruim twintig leden is Satudarah MC het meest vertegenwoordigd in de beveiligingsbranche. Hells Angels MC en No Surrender MC volgen met respectievelijk acht en vijf leden².

De Dienst Justis heeft in 2016 één keer een toestemming ingetrokken om leiding te mogen geven aan een beveiligingsorganisatie omdat betrokkene lid was van een OMG (Satudarah MC).

² De vergunningen worden constant getoetst. Vanuit korpschef taken zijn een aantal leden en dus vergunningen op dit moment in onderzoek.

6 Weerbare overheid

Het lokaal bestuur speelt een belangrijke rol in de integrale aanpak van OMG's. Zoals ook uit voorgaand hoofdstuk blijkt, hebben burgemeesters een breed scala aan bestuurlijke interventiemogelijkheden op het gebied van openbare orde en veiligheid. De RIEC's en het LIEC ondersteunen het lokaal bestuur in het bestuurlijk optreden tegen OMG's.

6.1 Ondersteuning lokaal bestuur

Door het Landelijk Strategisch Overleg voor de integrale aanpak van OMG's zijn in 2016 twee landelijke bijeenkomsten voor burgemeesters georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de burgemeesters bijgepraat over de actuele ontwikkelingen in algemene zin, is gesproken over de rol van het lokaal bestuur en zijn lokale initiatieven aan de orde gekomen. Beide bijeenkomsten kenden een goede opkomst.

In het najaar van 2016 zijn burgemeesters gevraagd om deel te nemen aan een enquête van Een Vandaag over de overlast en aanpak van OMG's. In november zijn daarvan de uitkomsten gepresenteerd. Hieruit bleek dat burgemeesters verschillende soorten overlast ervaren binnen hun gemeente. Voorbeelden hiervan zijn bedreiging en intimidatie (zie paragraaf 6.2), drugsoverlast en fysiek geweld. Veel burgemeesters gaven daarnaast aan dat zij graag zouden zien dat OMG's in Nederland verboden worden, wat meer mogelijkheden geeft om OMG's aan te pakken.

De ondersteuning vanuit de RIEC's krijgt op verschillende manieren vorm. Door middel van handreikingen, factsheets, voorlichting en trainingen worden gemeenten ondersteund in hun aanpak voor OMG's. De precieze invulling is afhankelijk van de lokale en regionale situatie; er is sprake van maatwerk. Voorbeelden zijn regionale bijeenkomsten voor burgemeesters om de bestuurlijke aanpak af te stemmen, of bijeenkomsten specifiek gericht op horecaondernemers gezien het feit dat OMG's daar geregeld bijeenkomsten organiseren. Ook geven de RIEC's aan dat de OMG-problematiek standaard wordt meegenomen in bewustwordingsbijeenkomsten over ondermijnende criminaliteit. Incidentele overleggen worden ook georganiseerd, bijvoorbeeld wanneer blijkt dat een OMG een feestavond organiseert of sprake is van een nieuw gevestigd clubhuis. Verschillende handreikingen en factsheets zijn beschikbaar voor het lokale bestuur, bijvoorbeeld over OMG's in de horeca of het voeren van een stopgesprek.

6.2 Bedreiging en intimidatie

In de eerder genoemde enquête van Een Vandaag geeft 38 procent van de ondervraagde burgemeesters aan dat sprake is van bedreiging en intimidatie door (leden van) OMG's. Ruim 11 procent van de ondervraagde burgemeesters is zelf bedreigd dan wel geïntimideerd.

In 2016 is er sprake geweest van verschillende vormen van bedreiging en intimidatie. Deze bestonden uit gerichte bedreiging van (politie)ambtenaren, het plaatsen van een foto van een ambtenaar of uitspraken in de trend van *"pak ons aan en we trekken de stad in"*. Vanwege de vertrouwelijkheid is het niet mogelijk precieze cijfers te verstrekken. Bedreiging en intimidatie lijken vrijwel altijd in verband te staan met de aanpak op clublocaties.

De overheid tolereert geen bedreigingen en/of intimidaties en treedt streng op daar waar dit aan de orde is. Gelet op de vertrouwelijkheid van de getroffen maatregelen zal in deze publieke rapportage over de aard van dit optreden verder geen melding worden gedaan.

Opgemerkt wordt dat het, behalve de vertrouwelijkheid, niet mogelijk is om exacte cijfers te geven over de omvang van dit probleem. Gebleken is namelijk dat bedreiging en intimidatie regelmatig niet worden gemeld. Burgemeesters vragen in het onderzoek van Een Vandaag nadrukkelijk geen details te publiceren omdat herkenbare voorbeelden ervoor kunnen zorgen dat zij zelf of andere inwoners van de gemeente er mogelijk weer last mee krijgen. Er lijkt sprake van een zekere angst.

Vermoedelijk is de omvang van dit probleem daarom groter dan het cijfermateriaal doet vermoeden. Het is van groot belang dat er in geval van bedreiging en intimidatie altijd aangifte wordt gedaan. Alleen op die manier kan beter zicht op de problematiek worden verkregen en kunnen passende maatregelen worden genomen.

6.3 Leden van OMG's in overheidsdienst

Het aantal OMG-leden in overheidsdienst neemt af. In 2016 was van vijftig OMG-leden bekend dat zij bij de overheid werkzaam zijn, terwijl dit in 2015 nog 58 gevallen betrof. Met name in de categorie 'Defensie' heeft een afname plaatsgevonden.

Regio	OMG-leden in overheidsdienst	Waarvan Gemeente	Waarvan Defensie	Overig
Amsterdam-Amstelland	4	1		3
Den Haag	1	1		
Limburg	0			
Midden-Nederland	5	3	1	1
Noord-Holland	5	3	2	
Noord-Nederland	11	4	6	1
Oost-Brabant	7		7	
Oost-Nederland	6		5	1
Rotterdam	1		1	
Zeeland West-Brabant	10	4	6	
Totaal	50	16	28	6

In vrijwel alle bekende gevallen zijn gesprekken gevoerd met de betreffende medewerkers. In sommige gevallen heeft dit tot voorwaarden geleid, waaraan de medewerker zich gedurende een bepaalde periode dient te houden.

Overgaan tot daadwerkelijk ontslag is complex en niet in alle gevallen mogelijk. Het College van Beroep gaf in september 2016 in een door een OMG-lid aangespannen zaak tegen zijn ontslag aan:

"...dat de overheid als werkgever als beoordelingscriterium mag hanteren 'dat het ongewenst is te achten dat ambtenaren willens en wetens in omgevingen met personen verkeren waarvan zij kunnen weten dat die min of meer structureel misdrijven plegen maar ook (...) dat ingeval van lidmaatschap van een zogeheten 1% motorclub - thans veelal aangeduid met de term Outlaw Motorcycle Gang (OMG) - al snel geconcludeerd zal kunnen worden dat de ambtenaar in kwestie zich daarvan dient te onthouden.' De Centrale Raad sprak ook uit dat het loutere lidmaatschap van een OMG op zichzelf onvoldoende ontslaggrond is maar dat de werkgever een zorgvuldige, op de individuele omstandigheden van het geval toegesneden afweging moet maken."

7 Internationale aanpak

De problematiek rondom OMG's kenmerkt zich door het grensoverschrijdende karakter (zie hoofdstuk 2). Een internationale aanpak is daarom van groot belang.

7.1 Europees voorzitterschap

Tijdens het Nederlandse Voorzitterschap van de Europese Unie in de eerste helft van 2016 heeft Nederland de bestuurlijke en integrale aanpak van OMG's uitgebreid onder de aandacht gebracht. Zo stond de bijeenkomst van het Europese netwerk voor bestuurlijke en integrale aanpak in januari 2016 in het teken van de aanpak OMG's. Ook heeft Nederland een questionnaire over de bestuurlijke aanpak van OMG's onder de EU-lidstaten verspreid. Een analyse van de ontvangen reacties (van twintig Lidstaten) is vervolgens aangeboden aan het Permanente Comité operationele samenwerking binnenlandse veiligheid (COSI). Daarnaast is bij de door Nederland georganiseerde EU Conferentie over bestuurlijke aanpak *Working Apart Together* in maart 2016 het Benelux rapport *Tackling Crime Together* gepresenteerd. Dit rapport gaat in op de bestuurlijke aanpak van OMG's in de Euregio Maas-Rijn.

Nederland beschikt over een informatieknooppunt inzake OMG's en heeft daardoor de mogelijkheid op gecoördineerde wijze informatie te delen met Europol en te vergelijken met andere lidstaten. Daarnaast heeft Nederland OMG's expliciet als aandachtspunt laten opnemen in het operationele actieplan 2016 synthetische drugs van de EU. Hetzelfde is gebeurd in de actieplannen mensenhandel, cocaïne en illegale vuurwapens.

7.2 Benelux samenwerking

In opdracht van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van Nederland, België en Duitsland is er in samenwerking met de Benelux landen en Noordrijn-Westfalen onderzoek gedaan naar de problematiek en de bestuurlijke aanpak van OMG's in de Euregio Maas-Rijn. Dit mondde uit in het Benelux rapport *Tackling Crime Together*. Het rapport beschrijft de knelpunten in de bestuurlijke aanpak van OMG's in de Euregio Maas-Rijn en doet een aantal aanbevelingen op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking op dit terrein. De belangrijkste aanbevelingen in het rapport zijn:

- Aanpassen van het Benelux politieverdrag op het punt van de bestuurlijke aanpak en het opstellen van een intentieverklaring tussen de betrokken landen om informatie te delen voor bestuurlijke doeleinden in operationele grensoverschrijdende zaken;
- Het ontwikkelen van een grensoverschrijdend barrièremodel voor het aanpakken van OMG's;
- Het in samenwerking met de betrokken landen opzetten van een proefproject met een Euregionaal RIEC in de Euregio Maas-Rijn;
- De resultaten van dit proefproject kunnen vervolgens dienen als proeftuin voor de toekomstige EU activiteiten bij het door ontwikkelen van de bestuurlijke aanpak op EU niveau.

Ten aanzien van de laatste twee punten is in de tweede helft van 2016 verder gewerkt aan een voorstel tot een proefproject met een Euregionaal RIEC, waarbij België inmiddels het voortouw heeft genomen. De Europese Commissie heeft toegezegd voornemens te zijn dit proefproject te subsidiëren. Overigens is parallel hieraan in België inmiddels besloten om twee eigen RIEC's op te zetten.

7.3 Bilaterale samenwerking

De partners van de integrale aanpak werken op verschillende manieren met collega's uit het buitenland samen. In de grensregio's is veelal sprake van een regulier overleg. Ten behoeve van kennis- en informatie-uitwisseling worden ontwikkelingen en bijzonderheden in de grensstreek besproken en uitgewisseld. In de regio's die niet direct aan het buitenland grenzen, zijn deze reguliere overleggen niet aan de orde. Daar wordt vooral in het kader van concrete onderzoeken contact gezocht met buitenlandse collega's.

Politie en OM hebben een aantal keer met collega's uit Duitsland om tafel gezeten. Dat was enerzijds ten behoeve van de strafrechtelijke onderzoeken. Anderzijds om informatie en ervaringen uit te wisselen ten behoeve van de verbodsprocedures. Satudarah MC was in Duitsland reeds verboden verklaard. Voor de (hoger beroep)zitting in november 2016 bij het Bundesverwaltungsgericht in Leipzig heeft vervolgens afstemming plaatsgevonden over de mogelijkheden tot uitwisseling van informatie, die van belang was voor de nadere onderbouwing van het Duitse verbod. Het verbod in Duitsland heeft in beroep stand gehouden.

7.4 Kennisuitwisseling

Er zijn verschillende internationale congressen bezocht. Een voorbeeld hiervan is de 21^{ste} expertmeeting van Europol's Focal Point "Monitor"³. Hierbij zaten OMG-experts uit 20 landen bij elkaar is door politie en OM een actieve bijdrage is geleverd. De landelijke infocel heeft een presentatie gegeven van het Nederlandse beeld en de ontwikkelingen en door het OM is uitgelegd hoe naast de strafrechtelijke aanpak ook hard wordt gewerkt aan dossiers om in een civiele procedure tot verbodenverklaring van OMG's te komen.

Internationale samenwerking begint met een gedeeld kennisniveau. Vanuit dit perspectief wordt samen met partners zoals de Verenigde Staten, Denemarken en Australië geïnvesteerd in het kennisniveau van landen in Zuid en Zuidoost Azië. Landen in deze regio worden vaak als tussenstation in drugstrajecten gebruikt. Een voorbeeld van een dergelijke bijeenkomst:

³ De Focal Points bij Europol heten tegenwoordig "Analysis projects (AP)": Outlaw motorcycle gangs (OMCGs) and their criminal activities are the specialist subject of AP Monitor. Although the Hells Angels, Bandidos and Outlaws are the most well-known and high-profile, all gangs suspected of committing criminal offences within Europol's mandate fall under the FP's activities (<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-trends/europol-analysis-projects>)

Politied medewerkers werken samen om OMG-bedreiging in Azië te voorkomen

Drieëntwintig politieambtenaren uit Zuid, Zuid-Oost en Oost-Azië, Australië, het Midden-Oosten en Nederland verzamelden zich in Vietnam voor het 41ste Azië Region Law Enforcement Management Programma (ARLEMP), met als thema Transnational Organized Crime en Outlaw Motorcyclegangs.

ARLEMP is een langdurig partnerschap tussen het Vietnamese ministerie van Openbare Veiligheid door het Algemene Departement van Politie (BBP), de Australische Federale Politie (AFP) en de RMIT International University in Vietnam (RMIT). De Nationale Politie van Nederland (NPN) heeft ook dit belangrijke programma ondersteund. ARLEMP is in 2005 uitgegroeid tot een vlaggenschipprogramma voor opkomende politiebeheerders en leiders in de regio. Meer dan 800 politieambtenaren hebben sinds de oprichting de cursus gevolgd en werken nu samen om transnationale misdaden in deze regio te bestrijden.

De opleiding, die in september 2016 in Ho Chi Minh Stad werd gehouden, was de eerste van zijn soort in Vietnam waarin wetshandhavers en leiders op het gebied veiligheid zijn getraind in het voorkomen, onderzoeken en aanpakken van OMG-problematiek.

De OMG activiteiten zijn schadelijk voor lokale gemeenschappen, ondermijnen de sociale orde, de openbare veiligheid en hebben vaak negatieve gevolgen voor de economieën van deze landen. Leden van deze bendes zijn vaak gewelddadig en gebruiken alle middelen die nodig zijn om winst te maken en ze hebben op geen enkele wijze respect voor de rechtsstaat en de internationale grenzen. De regio wordt door OMG's vaak gebruikt als tussenstation in de drugshandel naar Australië.

De Nationale Politie heeft kennis gedeeld over Nederlandse OMG's die expanderen naar deze regio. Daarnaast was uitgebreid aandacht voor zowel de Nederlandse als de Australische aanpak van het fenomeen. De training beoogde het bewustzijn over de problematiek te vergroten, actiebereidheid te stimuleren en daarmee in de toekomst de OMG's ook in deze omgeving aan te pakken.

